

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 174/2024-41

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetihó v konaní podľa čl. 10 ods. 3 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov predbežne prerokoval návrh **Ing. Štefana Hrenáka**, narodeného 23. 4. 1965, Slopná 118, Dolný Lieskov, zastúpeného ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA ŠTRBÁŇ, s.r.o., Dvory 1932, Púchov, na preskúmanie rozhodnutia Obecného zastupiteľstva obce Slopná č. 79/2023 z 8. decembra 2023 a takto

r o z h o d o l :

1. Rozhodnutie Obecného zastupiteľstva obce Slopná č. 79/2023 z 8. decembra 2023 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Obecnému zastupiteľstvu Slopná na ďalšie konanie.
2. Obecné zastupiteľstvo obce Slopná **je p o v i n n é** nahradiť navrhovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi navrhovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Návrh navrhovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bol 23. januára 2024 doručený návrh navrhovateľa na preskúmanie rozhodnutia Obecného zastupiteľstva obce Slopná (ďalej len „obecné zastupiteľstvo“) č. 79/2023 z 8. decembra 2023 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) prijatého podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ústavný zákon č. 357/2004 Z. z.“), ktoré navrhuje zrušiť a vec následne vrátiť obecnému zastupiteľstvu na ďalšie konanie. Zároveň požaduje priznať mu náhradu trov jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.
2. Návrh navrhovateľa bol uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 174/2024-20 z 3. apríla 2024 prijatý na ďalšie konanie.

3. Z návrhu a jeho príloh vyplýva, že navrhovateľ bol starostom obce Slopná, ktorého funkčné obdobie zaniklo 13. decembra 2022. Navrhovateľ v období od 20. júla 2020 do 14. mája 2021 zastával funkciu predsedu Pozemkového spoločenstva bývalého urbariátu obce Slopná (ďalej len „pozemkové spoločenstvo“). Navrhovateľ sa mylne domnieval, že pozemkové spoločenstvo nie je podnikateľským subjektom, a preto si svoju povinnosť vyplývajúcu z ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. riadne nespĺnil. Na túto skutočnosť ho upozornila Komisia pre ochranu verejného záujmu Obecného zastupiteľstva obce Slopná na základe vlastných kontrolných zistení listom z 10. mája 2021, na ktorý navrhovateľ reagoval svojím vyjadrením z 18. mája 2021, v ktorom vysvetlil hlavné dôvody svojho nesprávneho postupu.

4. Navrhovateľ následne z titulu svojej funkcie starostu na podnet predsedu komisie na ochranu verejného záujmu zaradil do programu zasadnutia obecného zastupiteľstva zvolaného na 4. jún 2021 bod 16 programu – „*Informácia ohľadom majetkového priznania za rok 2020*“ – vysvetlenie starostu na požiadavku predsedu spomínanej komisie a poslanca Jozefa Michálka. Na tomto zasadnutí poslanci schválili pozmenený program zasadnutia obecného zastupiteľstva, v dôsledku čoho okrem iných zmien došlo k vyradeniu dotknutého bodu 16 z iniciatívy predsedu komisie na ochranu verejného záujmu.

5. Po takmer dvoch rokoch od zániku mandátu funkcie starostu obce navrhovateľa poslanec obecného zastupiteľstva Igor Haviar na zasadnutí obecného zastupiteľstva uskutočnenom 10. marca 2023 navrhol doplniť do programu zasadnutia bod o porušení zákona o ochrane verejného záujmu zo strany navrhovateľa, ktoré vyplývalo z predchádzajúcej činnosti komisie na ochranu verejného záujmu. Následne bolo prijaté uznesenie obecného zastupiteľstva č. 20/2023, na základe ktorého začalo konanie vo veci ochrany verejného záujmu voči navrhovateľovi, čo mu bolo oznámené listom z 21. marca 2023. K uvedenému listu sa navrhovateľ vyjadril podaním z 9. mája 2023.

6. Na mimoriadnom zasadnutí obecného zastupiteľstva z 13. mája 2023 bolo prijaté uznesenie č. 26/2023 (ďalej aj „prvé rozhodnutie o pokute“), ktorým obecné zastupiteľstvo konštatovalo porušenie povinností vyplývajúcich z čl. 5 ods. 3 a čl. 7 ods. 1 písm. a) a c) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. navrhovateľom, a to z tých dôvodov, pre ktoré bolo konanie začaté, za čo mu bola podľa čl. 9 ods. 10 písm. b) tohto ústavného zákona uložená pokuta 5 608,35 eur. Prvé rozhodnutie o pokute bolo zrušené nálezom ústavného súdu č. k. I. ÚS 415/2023-46 zo 7. septembra 2023 a predmetná vec bola vrátená obecnému zastupiteľstvu na ďalšie konanie. Obecné zastupiteľstvo následne v predmetnej veci rozhodlo napadnutým rozhodnutím.

II.

Argumentácia navrhovateľa

7. Navrhovateľ vo svojom návrhu na preskúmanie napadnutého rozhodnutia obecného zastupiteľstva argumentoval, že nebolo vydané v súlade s príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Postup obecného zastupiteľstva predchádzajúci jeho vydaniu bol nezákonný, pretože na jeho vydanie neboli splnené zákonné dôvody. Napadnuté rozhodnutie neobsahuje obligatórne náležitosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu, je vecne nesprávne z dôvodu nedostatočného zistenia skutkového stavu veci a nesprávneho právneho posúdenia. Navrhovateľ je toho názoru, že napadnutým rozhodnutím došlo k porušeniu ním označených práv.

8. Navrhovateľ primárne poukázal na neurčitosť a zmätočnosť dátumu vydania napadnutého rozhodnutia, ktorý je jeho obligatórnou náležitosťou. Napadnuté rozhodnutie bolo prijaté na zasadnutí obecného zastupiteľstva 8. decembra 2023 a rovnaký dátum bol uvedený aj na jeho písomnom vyhotovení doručenom navrhovateľovi, avšak z výpisu uznesení zverejnených na webovom sídle obce Slopná vyplýva, že starostka napadnuté rozhodnutie podpísala 15. decembra 2023.

9. Navrhovateľ poukazoval taktiež na zjavnú rozporuplnosť medzi odôvodnením napadnutého rozhodnutia v uznesení obecného zastupiteľstva z 8. decembra 2023 a jeho písomným vyhotovením, ktoré mu bolo doručené. Pri písomnom vyhotovení napadnutého rozhodnutia došlo k jeho zmene v dôsledku zásahu starostky obce Slopná v bodoch 2 až 5 jeho odôvodnenia, ktoré v uznesení prijatom obecným zastupiteľstvom 8. decembra 2023 absentujú.

10. Napadnuté rozhodnutie trpí aj vadou nepreskúmateľnosti z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia. V odôvodnení napadnutého uznesenia nie sú špecifikované jednoznačne vykonané dôkazy a neobsahuje ani hoc len okrajové vyhodnotenie predloženej argumentácie navrhovateľa (vysporiadanie sa s dôvodmi uvedenými vo vyjadrení z 18. mája 2021), predovšetkým s argumentom, že dotknuté konanie sa týka totožného skutkového stavu, t. j. veci, o ktorej bolo konanie začaté už 4. júna 2021 predložením správy komisie na ochranu verejného záujmu obecnému zastupiteľstvu. V zmysle zásady „*ne bis in idem*“ preskúmané konanie nebolo teda možné začať vydaním uznesenia obecného zastupiteľstva č. 20/2023 z 10. marca 2023. Dotknuté konanie bolo podľa navrhovateľa *ex lege* zastavené, pretože v ňom nebolo vydané rozhodnutie v lehote 180 dní od jeho začatia podľa čl. 9 ods. 13 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.

11. Obecné zastupiteľstvo malo povinnosť navrhovateľa vyzvať alebo aspoň ho upovedomiť o možnosti vyjadriť sa k podkladom napadnutého rozhodnutia, čo však neurobilo. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že navrhovateľ nebol informovaný o tom, že na obecnom zastupiteľstve uskutočnenom 8. decembra 2023 bude jeho právna vec prejednaná, a teda nemal ani čas na uplatnenie svojich námietok a dôkazov. V dôsledku uvedeného postupu obecného zastupiteľstva došlo k porušeniu jeho práva vyjadriť sa k podkladom napadnutého rozhodnutia. Závažnosť uvedeného postupu je potrebné konštatovať aj s prihliadnutím na to, že napadnutým rozhodnutím bola navrhovateľovi uložená pokuta vo výške šesťnásobku mesačného platu, hoci prvým rozhodnutím obecného zastupiteľstva mu bola uložená pokuta vo výške trojnásobku mesačného platu.

12. Napadnutým rozhodnutím bola uložená nesprávna výška pokuty v dôsledku nedostatočného zistenia skutkového stavu veci a nesprávneho právneho posúdenia veci. Využitie prostriedkov procesnej obrany navrhovateľom nemôže byť dôvodom uloženia prísnejšej pokuty. Obecné zastupiteľstvo nesprávne vyčíslilo aj samotnú výšku pokuty podľa čl. 9 ods. 10 písm. d) ústavného zákona (v napadnutom rozhodnutí bola vyčíslená na sumu 11 216,70 eur), avšak správne mala byť vyčíslená suma 10 868,76 eur.

III.

Vyjadrenie obecného zastupiteľstva a replika navrhovateľa

III.1. Vyjadrenie obecného zastupiteľstva:

13. Obecné zastupiteľstvo vo svojom vyjadrení k podanému návrhu uviedlo:

a) Obecné zastupiteľstvo nesúhlasí s podaným návrhom a poukazuje na to, že samotný navrhovateľ priznal, že porušil ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. Svoj návrh odôvodňuje len tým, že napadnuté rozhodnutie je nezákonné, nepreskúmateľné a pokuta mu bola uložená v nesprávnej výške. Podanému návrhu však chýba samotná esenciálna náležitosť, ktorou je tvrdenie navrhovateľa o tom, že by sa protiprávneho konania nedopustil.

b) K rokovaniu obecného zastupiteľstva uskutočnenému 4. júna 2021 a úprave programu v bode 16 (bod týkajúci sa navrhovateľa) uviedol, že za vylúčenie tohto bodu z programu v dôsledku oneskoreného predloženia podkladov na jeho prerokovanie hlasovali až 4 poslanci z 5. Rovnako legitímne a právne aprobovaným spôsobom bol zmenený aj program zasadnutia obecného zastupiteľstva uskutočneného 10. marca 2023, v rámci ktorého bol doplnený bod o prerokovaní protiprávneho konania navrhovateľa. Prvé rozhodnutie o pokute bolo zrušené nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 415/2023 zo 7. septembra 2023 a vec bola vrátená na nové konanie. Obecné zastupiteľstvo sa v napadnutom rozhodnutí v plnom rozsahu pridržiavalo právnych záverov vyslovených ústavným súdom v uvedenom náleze. Vzhľadom na to tvrdenia navrhovateľa o nepreskúmateľnosti, vadnosti, nezákonnosti, resp. nesprávnosti napadnutého rozhodnutia v tomto prípade neobstoja.

c) K námietke nesprávne uvedeného dátumu obecné zastupiteľstvo poukázalo na to, že napadnuté rozhodnutie bolo prijaté 8. decembra 2023, avšak k jeho písomnému vyhotoveniu došlo 15. decembra 2023. Táto skutočnosť je však z hľadiska namietaného porušenia označených práv navrhovateľa bez právneho významu vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu.

d) Obecné zastupiteľstvo sa hrubo ohradilo od navrhovateľom tvrdenej zmeny napadnutého rozhodnutia starostkou. Pokiaľ by pre navrhovateľa malo byť záväzné už vyhlásené uznesenie v úplnom znení prijaté 8. decembra 2023, bolo by to v jeho neprospech, pretože by zmeškal lehotu 15 dní na podanie návrhu na preskúmanie napadnutého rozhodnutia (návrh na ústavnom súde podal 23. januára 2024). Po obsahovej stránke v napadnutom rozhodnutí v skutkových a právnych formuláciách žiadna zmena nenastala a upravili sa v ňom výlučne gramatické formulácie, avšak bez toho, aby bol zmenený samotný obsah napadnutého uznesenia. Podľa obecného zastupiteľstva v takomto postupe, ako ani v napadnutom rozhodnutí žiadne formálne pochybenia nenastali. Napadnuté rozhodnutie obsahuje všetky podstatné náležitosti a rešpektuje závery nálezu sp. zn. I. ÚS 415/2023 zo 7. septembra 2023 a obsahuje aj riadne vysporiadanie sa s argumentmi predloženými navrhovateľom v uvedenom konaní vrátane námietky oneskoreného začatia predmetného konania.

e) V súvislosti s námietkou navrhovateľa, podľa ktorej mu nebolo umožnené vyjadriť sa v preskúmanom konaní, obecné zastupiteľstvo poukázalo na skutočnosť, že obsahom spisového materiálu v tejto veci neboli oproti prvotnému konaniu, v ktorom bolo vydané prvé rozhodnutie o pokute, žiadne nové listinné dôkazy, s výnimkou vyjadrenia navrhovateľa z 9. mája

2023. Obecné zastupiteľstvo sa však aj s týmto vyjadrením riadne vysporiadalo v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Z tohto dôvodu v preskúvanom konaní nevznikla potreba opätovného vyjadrenia navrhovateľa, ktorá napokon nevyplýva ani z nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 415/2023 zo 7. septembra 2023. Navrhovateľ bol teda oboznámený so všetkými podkladmi na vydanie rozhodnutia vo veci samej.

f) Obecné zastupiteľstvo k námietke navrhovateľa týkajúcej sa jeho neinformovanosti o tom, že v rámci programu bude prerokovaná aj jeho vec na zasadnutí obecného zastupiteľstva, uviedlo, že táto skutočnosť navrhovateľovi bola známa, a práve preto sa uvedeného zasadnutia nezúčastnil, hoci na predchádzajúcich zasadnutiach sa pravidelne zúčastňoval. Bod, ktorý sa týkal navrhovateľa, bol v programe zasadnutia obecného zastupiteľstva uvedený pod č. 17 pozvánky na dané zastupiteľstvo, a teda o ňom musel mať vedomosť. Navrhovateľ je navyše od 6. októbra 2023 aj odberateľom aktuálnych informácií z webovej stránky obce Slopná, kde táto informácia bola zverejnená.

g) Obecné zastupiteľstvo nesúhlasí s tvrdením týkajúcim sa zmeny právnej kvalifikácie konania navrhovateľa. Vo svojom prvom rozhodnutí o pokute obecné zastupiteľstvo kvalifikovalo konanie navrhovateľa pre neho prijateľnejším spôsobom, pretože nemalo záujem sankcionovať ho najprísnejším možným spôsobom.

h) K možnosti uloženia prísnejšej sankcie, ktorú je možné vzťahovať na konanie navrhovateľa, pristúpilo obecné zastupiteľstvo v súlade s právnym názorom vysloveným v náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 415/2023 zo 7. septembra 2023.

i) K námietke navrhovateľa, že identické konanie v tejto veci začalo ešte v roku 2021, obecné zastupiteľstvo uviedlo, že toto tvrdenie nie je pravdivé, čo vyplýva aj z bodu 17 napadnutého rozhodnutia, v ktorom podrobne vysvetlil dôvody, pre ktoré takéto konanie v roku 2021 nemohlo začať. Navyše, túto skutočnosť potvrdzuje aj sám navrhovateľ vo svojom podaní z 9. mája 2023, v ktorom doslova uviedol: „*Konanie orgán OZ ani nezačal*“, resp. „*Orgán OZ nekonal, hoci mal možnosť dňa 04.06.2021, nepostupoval a nerozhodol v súlade s čl. 9 odst. 5 zákona č. 367/2004 Z. z.*“ Obecné zastupiteľstvo v tejto súvislosti poukazuje aj na znenie čl. 9 ods. 2 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu.

j) Navrhovateľovo tvrdenie, že bol postihnutý v dôsledku podaných opravných prostriedkov, bolo vytrhnuté z kontextu a je zavádzajúce. Obecné zastupiteľstvo v napadnutom rozhodnutí takúto argumentáciu nepoužíva, ale tvrdí, že svoje pôvodné prvé rozhodnutie o pokute prehodnotilo v časti uloženej sankcie po tom, ako vzalo do úvahy tvrdenia navrhovateľa z jeho podania z 9. mája 2023, ako aj po upozornení ústavného súdu na potrebu vykonania dokazovania v tejto časti v náleze sp. zn. I. ÚS 415/2023 zo 7. septembra 2023.

k) V súvislosti s výškou uloženej sankcie poukazuje obecné zastupiteľstvo na skutočnosť, že ustanovenie čl. 9 ods. 16 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu je vo svojom znení nejednoznačné, keď je v ňom uvedené, že „*na účely tohto ústavného zákona sa mesačným platom verejného funkcionára rozumie jedna dvanásťtina z jeho ročného príjmu za predchádzajúci kalendárny rok za výkon verejnej funkcie...*“, pričom konajúci orgán vychádzal z kalendárneho roku predchádzajúceho dňu porušenia povinnosti verejného funkcionára, pričom na výkladové pravidlá o príjme navrhovateľ použil ustanovenie čl. 9 ods. 17, keď aj podľa ustálenej rozhodovacej praxe

ústavného súdu je potrebné tento článok vykladať extenzívne, a preto bol tento aplikovaný aj na tento predmetný prípad za použitia koeficientu 1,65 násobku mzdy s poukazom na počet obyvateľov v obci Slopná. K tejto skutočnosti je zároveň potrebné uviesť, že ak by konajúci orgán vychádzal zo mzdy navrhovateľa za predchádzajúci kalendárny rok, ku dňu rozhodovania v tejto veci, teda za rok 2022, v tomto roku bola mzda navrhovateľa vo výške 30 678,88 eur, t. j. jeho mesačný plat vo výške 2 556,57 eur a pokuta vo výške šesťnásobku tejto sumy by bola ešte vyššia 15 339,42 eur.

l) V nadväznosti na uvedené skutočnosti obecné zastupiteľstvo navrhuje, aby ústavný súd potvrdil, že napadnuté rozhodnutie je súladné s napadnutými článkami ústavy a zároveň zaviazal navrhovateľa na náhradu trov právneho zastúpenia v sume spolu 713,96 eur.

III.2. Replika navrhovateľa:

14. Navrhovateľ vo svojej replike uviedol, že trvá na podanom návrhu v celom rozsahu a k niektorým argumentom obecného zastupiteľstva chce doplniť svoje stanovisko takto:

a) K argumentu, podľa ktorého napadnuté rozhodnutie spĺňa všetky náležitosti, uviedol, že toto tvrdenie nemá oporu v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, v ktorom sú vlastné právne úvahy obecného zastupiteľstva prezentované len vo vzťahu k výške uloženej pokuty a aj to nesprávne. Navrhovateľ zotrúva v tejto súvislosti na svojom tvrdení o nezákonnosti napadnutého rozhodnutia pre jeho nepreskúmateľnosť v dôsledku nedostatkov jeho odôvodnenia.

b) K porušeniu jeho práva vyjadriť sa k veci v preskúvanom konaní a argumentu nedostatočného zistenia skutkového stavu uviedol, že zo Správneho poriadku vyplýva povinnosť orgánu verejnej moci umožniť účastníkom konania vyjadriť sa k podkladom pre rozhodnutie, k spôsobu ich zistenia, prípadne navrhnúť ich doplnenie pred vydaním samotného rozhodnutia. Obecné zastupiteľstvo malo teda povinnosť umožniť mu v predmetnej veci vyjadriť sa aj po vrátení veci späť na ďalšie konanie. Opačný postup obecného zastupiteľstva v jeho prípade je porušením jeho práva na spravodlivý proces, ktoré bolo konštatované už nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 145/2023 zo 7. septembra 2023.

c) Navrhovateľ zdôraznil, že v preskúvanom konaní došlo aj k zmene právnej kvalifikácie jeho konania, t. j. k zmene jej právneho posúdenia veci, čo z pohľadu závažnosti protiprávneho konania. Táto skutočnosť mala byť dôvodom náležitej súčinnosti obecného zastupiteľstva vo vzťahu k navrhovateľovi, najmä vo vzťahu k informovaniu o nej a poskytnutiu možnosti sa k nej vyjadriť.

d) Navrhovateľ popiera tvrdenie obecného zastupiteľstva, že bol o prerokovaní svojej záležitosti na obecnom zastupiteľstve uskutočnenom 8. decembra 2023 informovaný. Spomínaná pozvánka sa mu však nedoručovala, nebol naň pozvaný a iným spôsobom mu prerokovanie jeho veci na tomto zasadnutí nebolo oznámené. Skutočnosť, že sám sa zasadnutí obecného zastupiteľstva zvykne zúčastňovať, nepredstavuje liberačný dôvod obce na neoznámenie nariadeného obecného zastupiteľstva v jeho veci.

e) Navrhovateľ poukázal na skutočnosť, že konanie proti nemu bolo začaté z rovnakých skutkových dôvodov už v roku 2021, keď ho komisia na ochranu verejného záujmu listom z 10. mája 2021 oboznámila so svojimi kontrolnými výsledkami. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia sa obecné zastupiteľstvo s touto skutočnosťou nevysporiadalo. Dotknutá správa komisie na ochranu verejného

záujmu pritom obsahuje všetky náležitosti podnetu podľa čl. 9 ods. 2 písm. b) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu a jej účelom bolo nepochybne preverenie možných porušení tohto ústavného zákona navrhovateľom. Vzhľadom na uvedené nebolo právne možné pri zachovaní ústavnej zásady „*ne bis in idem*“ zákonným spôsobom začať nanovo konanie v jeho veci duplicitne.

f) Vo vzťahu k nesprávnej výške uloženej pokuty obecné zastupiteľstvo len nesprávne interpretuje obsah podaného návrhu v tejto časti. Navrhovateľ v ňom upozornil a namietal, že šesťnásobok jeho mesačného platu za rok 2020 predstavuje 10 868,76 eur, a to aplikujúc čl. 9 ods. 10 písm. d) ústavného zákona o ochrane verejného záujmu, a preto uloženú pokutu vo výške 11 216,70 eur považuje za nesprávnu a nezákonnú. Právne nesporným ostáva, že v predmetnej veci nebol založený žiadny zákonný dôvod na uloženie pokuty vo výške zodpovedajúcej priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky násobenej koeficientom 1,65.

g) V závere navrhovateľ zotrval na svojich už v tomto konaní predložených argumentoch a požiadal o zrušenie napadnutého rozhodnutia.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Podstata námietok navrhovateľa spočíva v jeho tvrdení, že napadnuté rozhodnutie a jemu predchádzajúci postup obecného zastupiteľstva bol nezákonný. V tejto súvislosti uviedol, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje podstatné náležitosti individuálneho správneho aktu, ďalej poukázal na rozpor medzi dátumom rozhodnutia, ktorý mu bol doručený, a zverejneným dátumom rozhodnutia, na nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, nemožnosť vyjadriť sa k podkladom pre vydanie tohto rozhodnutia, nesplnenie predpokladov na jeho vydanie v dôsledku porušenia zásady „*ne bis in idem*“, pretože konanie v predmetnej veci začalo už v roku 2021, a napokon namietal, že mu ním bola uložená pokuta v nesprávnej výške.

16. Konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je konaním *sui generis* upraveným ústavným zákonom, v rámci ktorého oprávnený orgán v konečnom dôsledku rozhoduje o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach verejných funkcionárov, vyplývajúcich im predovšetkým z čl. 4 až čl. 8 ústavného zákona (III. ÚS 229/2017, II. ÚS 315/2018).

17. V takomto konaní musí byť bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že verejný funkcionár nesplnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené ústavným zákonom, alebo zákonom (čl. 9 ods. 6 ústavného zákona).

18. Zmyslom a účelom ústavného zákona je zabezpečiť právny mechanizmus ochrany verejného záujmu pri výkone verejných funkcií spočívajúci v zamedzení vzniku rozporu osobných záujmov verejných funkcionárov s uvedeným verejným záujmom v súvislosti s výkonom verejnej funkcie a predchádzať zneužívaniu verejnej funkcie, prípadne zneužívaniu postavenia s ňou spojeného na osobný prospech. Zmyslom konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je preveriť plnenie ústavného zákona. Orgán verejnej moci, ktorý vo veci koná, vydáva rozhodnutie, ktoré musí spĺňať všetky kritériá vyžadované právnou úpravou.

19. Ústavný súd podľa § 234 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) preskúma, či rozhodnutie orgánu verejnej moci príslušného na konanie a rozhodovanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov (ďalej len „príslušný orgán verejnej moci“) je v súlade s ústavou a príslušnými právnymi predpismi vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov.

20. Podľa § 234 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd prihliadne iba na tie pochybenia príslušného orgánu verejnej moci, ktoré znamenali porušenie navrhovateľových základných práv a slobôd.

21. Ústavný súd aj v tomto prípade považuje za potrebné pripomenúť východiská, ktoré boli rozhodujúce aj pri posudzovaní námietok uplatnených navrhovateľom v jeho návrhu.

22. Navrhovateľ v preskúvanom konaní nespochybňoval skutočnosť, že z jeho strany došlo k porušeniu obmedzenia vyplývajúceho z čl. 5 ods. 3 ústavného zákona o ochrane verejného záujmu a zároveň aj ku nesplneniu povinnosti podľa čl. 7 ods. 1 písm. a) a c) tohto ústavného zákona, a to tým, že počas svojho pôsobenia vo funkcii starostu vykonával (minimálne od 20. júla 2020 do 14. mája 2021) zároveň funkciu predsedu Pozemkového spoločenstva bývalého urbariátu obce Slopná, a súčasne túto skutočnosť neoznámil.

23. Úlohou ústavného súdu v tomto konaní bolo teda preskúmanie nevyhnutného predpokladu, či odporca ako orgán verejnej moci, ktorý vo veci konal, vydal rozhodnutie, ktoré spĺňa všetky kritériá vyžadované právnou úpravou, tzn. disponuje zákonom požadovanou kvalitou, ktorej súčasťou je právo navrhovateľa na jeho dostatočné odôvodnenie, v ktorom dostane odpoveď na podstatné skutočnosti objasňujúce jeho skutkový a právny základ.

24. V preskúvanej veci ústavný súd rozhoduje druhýkrát. Nálezom sp. zn. I. ÚS 145/2023 zo 7. septembra 2023 ústavný súd zrušil prvé rozhodnutie orgánu verejnej moci vo veci navrhovateľa z dôvodu porušenia jeho základného práva na spravodlivé súdne konanie pre viaceré procesné pochybenia.

25. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutého rozhodnutia i spisového materiálu v predmetnej veci, prihliadajúc pritom na argumenty navrhovateľa predložené v preskúvanom konaní.

26. K námietke navrhovateľa týkajúcej sa začatia konania v roku 2021 predložením správy komisie pre ochranu verejného záujmu obecnému zastupiteľstvu v rámci bodu programu, ktorý bol napokon vylúčený z prerokovania, resp. z programu z dôvodu nedodržania lehoty predloženia jeho podkladov pred konaním obecného zastupiteľstva, obecné zastupiteľstvo v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedlo, že v predmetnej veci pred začatím konania vo veci navrhovateľa konanie neprebehlo. Zároveň poukázalo na to, že o tejto skutočnosti vedel aj sám navrhovateľ, čo preukazuje aj obsah jeho podania z 9. mája 2023, ktoré predložil v preskúvanom konaní, v ktorom sám konštatoval: „Konanie orgán OZ ani nezačal.“, alebo „Orgán OZ nekonal, hoci mal možnosť dňa 04. 06. 2021, nepostupoval a nerozhodol v súlade s čl. 9 ods. 6 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.“.

27. Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné pripomenúť, že z obsahu písomností v tejto veci je zrejmé, že preskúmané konanie začalo na podnet obecného zastupiteľstva, túto skutočnosť nespochybňuje ani sám navrhovateľ. Začiatok konania je v tomto prípade stanovený v čl. 9 ods. 3 druhej vete ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. a začína až dňom, keď orgán urobil prvý krok voči navrhovateľovi, proti ktorému sa konanie vedie. Za takýto úkon sa pritom spravidla považuje okamih, keď účastníkovi konania bola doručená prvá písomnosť obsahujúca súčasne upovedomenie o začatí konania. V danom prípade teda správu pomocného orgánu obecného zastupiteľstva (komisie pre ochranu verejného záujmu) nemožno považovať za prvý úkon vykonaný voči navrhovateľovi, a preto táto skutočnosť svojimi účinkami nemohla vyvolať začiatok konania vo veci navrhovateľa. V uvedenej súvislosti navrhovateľ taktiež argumentoval uplynutím poriadkovej lehoty 180 dní pre vydanie rozhodnutia ustanovenej v čl. 9 ods. 5 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že nedodržanie uvedenej poriadkovej lehoty nemôže byť samo osebe dôvodom na zrušenie napadnutého rozhodnutia a s prekročením tejto lehoty nie sú spojené žiadne právne následky. Ústavný súd preto tieto námietky navrhovateľa nepovažoval za právne relevantné.

28. K námietke nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia sťažovateľ argumentoval zmätočnosťou dátumu vydania rozhodnutia, odlišnosťami medzi písomným vyhotovením napadnutého uznesenia a zápisničným textom uznesenia obecného zastupiteľstva z 8. decembra 2023, nejednoznačnou špecifikáciou dôkazov, ako aj nevyrovnaním sa s jeho argumentáciou predloženou v podaní z 9. mája 2023 (námietkou týkajúcou sa začatia konania v roku 2021 a námietkou nedodržania lehoty podľa čl. 9 ods. 3 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.).

29. K uvedenej argumentácii ústavný súd považuje za potrebné poukázať na to, že zjavnú nesprávnosť v dátume vyhotovenia napadnutého rozhodnutia možno považovať za administratívne pochybenie obecného zastupiteľstva, ktorého intenzita však nemôže zakladať sama osebe dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia. Pre účely preskúmania ďalšej námietky navrhovateľa sa ústavný súd oboznámil aj s obsahom spisového materiálu v predmetnej veci, na základe ktorého konštatuje, že odlišnosť medzi obsahom zápisnice z 8. decembra 2023 a obsahom napadnutého rozhodnutia nezistil. Namietané odlišnosti vznikli celkom zjavne len formálnou úpravou napadnutého rozhodnutia, nemali však žiadny vplyv na jeho obsahovú podstatu. Ústavný súd sa nestotožňuje ani s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa nevysporiadania sa s jeho argumentáciou predloženou v podaní z 9. mája 2023 a v tejto súvislosti odkazuje na bod 21 tohto rozhodnutia a poukazuje na to, že v napadnutom rozhodnutí obecné zastupiteľstvo poukazuje konkrétne aj na dôkazy, z ktorých vyplývajú jednotlivé skutkové okolnosti predstavujúce podklad pre jeho rozhodnutie.

30. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa nemožnosti vyjadriť sa v konaní je potrebné poukázať na to, že v zmysle právnych záverov ústavného súdu vyplývajúcich z nálezu sp. zn. I. ÚS 415/2023 zo 7. septembra 2023 bolo povinnosťou obecného zastupiteľstva vyrovnať sa v rámci svojho rozhodnutia s argumentáciou navrhovateľa predloženou v podaní z 9. mája 2023. Navrhovateľovi teda v preskúmanom konaní bola reálne poskytnutá možnosť predložiť jeho argumenty, ktorú aj využil. K porušeniu ním označených práv pritom nemohlo dôjsť len v dôsledku toho, že v preskúmanom konaní obecné zastupiteľstvo následne rozhodlo vo veci samej inak, než vo svojom predchádzajúcom prvom rozhodnutí o pokute, obzvlášť v prípade, keď disponoval

nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 415/2023 zo 7. septembra 2023, ktorého závermi bolo obecné zastupiteľstvo viazané. Vzhľadom na uvedené ústavný súd tieto námietky navrhovateľa považoval za právne irelevantné.

31. K námietke nesprávne určenej výšky uloženej pokuty ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť, že v konaní o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov preskúmava aj správnosť výšky pokuty uloženej verejnému funkcionárovi s prihliadnutím na to, že toto konanie je konštruované na princípe jednoinštančného konania, v ktorom je vylúčené podanie opravných prostriedkov.

32. Podľa čl. 9 ods. 10 písm. b) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. pokuta sa ukladá v sume zodpovedajúcej trojnásobku mesačného platu verejného funkcionára, ak verejný funkcionár uvedie v oznámení podľa čl. 7 neúplné alebo nepravdivé údaje.

33. Podľa čl. 9 ods. 10 písm. d) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. pokuta sa ukladá v sume zodpovedajúcej šesťnásobku mesačného platu verejného funkcionára, ak verejný funkcionár poruší povinnosti podľa čl. 5.

34. Podľa čl. 9 ods. 16 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. na účely tohto ústavného zákona sa mesačným platom verejného funkcionára rozumie jedna dvanástina z jeho ročného príjmu za predchádzajúci kalendárny rok za výkon verejnej funkcie.

35. Ústavný súd vo vzťahu k aplikácii posledne spomínaného článku ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. v náleze sp. zn. I. ÚS 369/2021 z 13. októbra 2021 uviedol, že s cieľom plnohodnotnejšej realizácie ústavou garantovaných práv treba na účely čl. 9 ods. 16 tohto ústavného zákona vykladať pojem „predchádzajúci kalendárny rok“ tým spôsobom, že sa ním rozumie kalendárny rok predchádzajúci porušeniu povinnosti verejným funkcionárom.

36. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia ústavný súd zistil, že výška pokuty (11 216,70 eur) za porušenie povinnosti vyplývajúcej z čl. 5 ods. 3 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. v súvislosti so súbežným výkonom verejnej funkcie a podnikateľskej činnosti v roku 2020 nebola navrhovateľovi uložená v súlade s čl. 9 ods. 10 písm. d) a čl. 9 ods. 16 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.

37. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že sankcia bola uložená a vychádzala z priemernej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky v roku 2020. Z napadnutého uznesenia pritom vyplýva, že k porušovaniu povinností verejného funkcionára navrhovateľom došlo v období od 20. júla 2020 do 14. mája 2021.

38. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie, ktorým bola navrhovateľovi uložená pokuta 11 216,70 eur vychádzajúca z jeho príjmu v roku 2020, je v rozpore s citovaným čl. 9 ods. 16 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. Obecné zastupiteľstvo bolo v zmysle uvedeného ustanovenia i podpornej judikatúry ústavného súdu (pozri bod 29 tohto nálezu) povinné pri výpočte sankcie vychádzať z priemernej mzdy v hospodárstve v Slovenskej republike za rok 2019. Ústavný súd teda dospel k záveru, že obecné zastupiteľstvo uložilo navrhovateľovi pokutu vo výške nezodpovedajúcej zneniu zákona, v dôsledku čoho došlo k porušeniu ním označených práv.

39. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie nie je v súlade s ústavným zákonom, v časti týkajúcej sa určenia výšky pokuty je nepreskúmateľné a zároveň vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu, preto napadnuté rozhodnutie obecného zastupiteľstva podľa § 239 ods. 2 písm. a), b) a c) zákona o ústavnom súde zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

40. Ústavný súd priznal navrhovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur.

41. Pri výpočte trov právneho zastúpenia navrhovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), konkrétne z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Navrhovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie návrhu ústavnému súdu a stanovisko k vyjadreniu obecného zastupiteľstva), čo spolu s 20 % DPH, ktorej platiteľom je právny zástupca navrhovateľa (§ 18 ods. 3 vyhlášky), predstavuje celkom sumu 856,75 eur. Tretí právny úkon vyjadrenie advokáta neobsahoval novú argumentáciu, ktorá by prispela k riešeniu merita tejto veci, preto ústavný súd úhradu za tento úkon sťažovateľovi nepriznal.

42. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je obecné zastupiteľstvo povinné uhradiť na účet právneho zástupcu navrhovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. mája 2024

Peter Molnár
predseda senátu